

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI INGLIZ TILI FANINI
O'QITISHDA TURLI XIL O'YINLAR ORQALI OG'ZAKI NUTQINI
O'STIRISH**

Xakimova Xosiyat Jurayevna

Angren Universiteti

Til va uni o'qitish metodikasi kafedrası o'qituvchisi

[*hakimovaxosiyat@gmail.com*](mailto:hakimovaxosiyat@gmail.com)

***Anotatsiya:** Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi boshlang'ich sinf o'quvchilarini ingliz tili fanini o'qitishda turli xil o'yinlar yordamida og'zaki nutqni rivojlantirishdir. O'yinlar ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, shu bilan birga o'quvchilarning tilni o'zlashtirishiga va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga katta yordam beradi. Tadqiqotda o'yinlarning o'quvchilarning nutq faoliyatini rivojlantirishda qanday yordam berishi, turli o'yin turlarining (rol o'ynash, so'z o'yinlari, viktorinalar) o'ziga xos afzalliklari va ta'lim jarayonida ularni qo'llashning metodik jihatlari ko'rib chiqiladi. O'yinlar orqali o'quvchilarda tilga bo'lgan qiziqish va motivatsiya oshadi, shuningdek, ularning ishtirokchiligi va muloqot qilish qobiliyatlari mustahkamlanadi. Tadqiqot ingliz tili o'qituvchilariga darslarda o'yinlarni samarali qo'llash uchun tavsiyalar beradi.*

Lug'at: **Og'zaki nutq** – Tilda ifodalashning ovoqli shakli, suhbatlashish, muloqot qilish va fikrlarni gapirish orqali o'zaro aloqada bo'lish. **O'yin** – Ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilish uchun ishlatiladigan interaktiv faoliyat. **Ingliz tili** – Ingliz tilida muloqot qilish va o'rganish jarayoni. **Rol o'ynash** – O'quvchilarning turli vaziyatlarda rol o'ynab, ingliz tilida muloqot qilishni o'rganishi. **So'z o'yinlari** – O'quvchilarga lug'at boyligini oshirish, tez va aniq so'zlashish uchun o'ynaladigan o'yinlar. **Viktorina** – O'quvchilarga savollar berib, bilimlarini sinovdan o'tkazish va o'zaro muloqot qilish orqali nutqni rivojlantirish. **Ta'lim metodikasi** – O'quv jarayonini tashkil etish va o'quvchilarga ma'lumotlarni o'zlashtirishda qo'llaniladigan usullar. **Motivatsiya** – O'quvchilarning

o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqish va ishtiyoqi. **Lug'at boyligi** – O'quvchining o'zbek yoki ingliz tilidagi so'zlar va ularning ma'nolarini bilish darajasi. **Muloqot** – O'quvchilar orasida fikr almashish, suhbat qurish, so'zlashish jarayoni. **Didaktik** – O'qitish va o'qish bilan bog'liq bo'lgan nazariy va amaliy bilimlar. **Stress** – O'quvchilarni o'qish jarayonida ko'rgan xavotir yoki tashvish holati. **Kognitiv rivojlanish** – O'quvchilarning fikrlash, xotira, tushunish va tilni o'zlashtirish qobiliyatlari.

Kirish.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ingliz tili ta'limi, ayniqsa, og'zaki nutqni rivojlantirish, muhim maqsad hisoblanadi.

O'yinlar orqali o'qitish metodikasi o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. Tezida o'yinlarning o'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirishga qanday yordam berishi ko'rib chiqiladi.

O'yinlarning ta'limda o'rni:

-O'yinlar o'quvchilarning diqqatini jamlashga, lug'at boyligini oshirishga va tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishni kuchaytirishga yordam beradi.

-O'yinlar orqali o'zaro muloqot qilish, nutqni rivojlantirish va tilni o'zlashtirishda tabiiy va samarali vosita hisoblanadi. O'yinlar orqali o'quvchilar tilni stressiz, tabiatiga yaqin va qiziqarli tarzda o'rganadilar.

Og'zaki nutqni rivojlantirishdagi o'yinlarning turlari.

Rol o'ynash o'yinlari: O'quvchilar turli vaziyatlarda ingliz tilida muloqot qilishni o'rganadilar (masalan, do'konda xarid qilish, restoranda ovqat buyurtma berish).

So'z o'yinlari: So'zlarni tez va aniq aytish, lug'at boyligini oshirish uchun o'ynaladigan o'yinlar (masalan, "Charades" yoki "Pictionary").

Kvizlar va viktorinalar: O'quvchilar o'z bilimlarini tekshirib, og'zaki nutqni rivojlantiradilar.

"Find someone who..." o'yinlari: O'quvchilar bir-birlari bilan so'zlashib, turli savollar berish orqali muloqotda bo'lishadi.

O'yinlarning psixologik va didaktik afzalliklari:

-O'yinlar o'quvchilarda o'zini erkin his qilishga yordam beradi, bu esa og'zaki nutqni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

-O'yinlar stressni kamaytiradi va o'quvchilarni ijodiy fikrlashga undaydi.

-Bu usul o'quvchilarning faolligini oshiradi va ular o'rganayotgan tilni faol ravishda ishlatishga motivatsiya qiladi.

O'yinlarni darslarda qo'llashda metodik tavsiyalar:

-Darsning maqsadiga mos o'yinlarni tanlash va ular orqali o'quvchilarga yangi mavzularni o'zlashtirishda yordam berish.

-O'yinlarni o'quvchilarning yoshiga va bilim darajasiga mos ravishda o'zgartirish.

-O'yin jarayonida o'qituvchining faolligi va o'quvchilarga individual yordam ko'rsatish.

-O'yinlar orqali o'quvchilarning nutq faolligini oshirish, noto'g'ri so'zlarni to'g'rilash va nutq xatolarini tuzatish.

Xulosa

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ingliz tili fanini o'qitishda o'yinlar orqali og'zaki nutqini o'stirish samarali usuldir.

O'yinlar tilni o'rganish jarayonini qiziqarli va faol qiladi, shu bilan birga o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantiradi.

Darslarda o'yinlarni samarali qo'llash, o'quvchilarga tilni o'rganishda ko'proq erkinlik va ishtiyoq yaratadi. O'qituvchilar o'yinlarni sinfda muntazam ravishda qo'llashlari va ularni o'quvchilarning ehtiyojlari va qiziqishlariga moslashtirishlari kerak.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. **Brown, H. D.** (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education.
2. **Harmer, J.** (2007). *The Practice of English Language Teaching* (4th ed.). Pearson Longman.
3. **Thornbury, S.** (2006). *How to Teach Speaking*. Longman.

4. **Cameron, L.** (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press.
5. **Vygotsky, L. S.** (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
6. **Pinter, A.** (2006). *Teaching Young Language Learners*. Oxford University Press.
7. **Larsen-Freeman, D.** (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching* (2nd ed.). Oxford University Press.
8. **Ellis, G., & Brewster, J.** (1991). *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin Books.
9. **Kerry, T.** (2014). *Game-based Learning: How to Game the System for Learning* (2nd ed.). Routledge.
10. **Gardner, H.** (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books.
11. **Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M.** (2006). *Games for Language Learning* (3rd ed.). Cambridge University Press.
12. **Murphy, J.** (2014). *Teaching English to Young Learners*. Cambridge University Press.